

SZÁNTÓ T. GÁBOR

EURÓPA-SZIMFÓNIA

■ András izgatottan próbálja elérni Maiát. Amikor végre egy vasárnap otthon találja, úgy hadar a telefonban, hogy a lánynak kétszer is szólnia kell, hogy lassítson, nem érti.

A Transilvania Állami Filharmonikusokat meghívták Budapestre. Két hónap múlva, márciusban lesz a koncert. Ő is utazik. Ha Maia nem mer hazajönni látogatóba, találkozozanak Magyarországon.

Maia hallgat.

Nem tudja, lesz-e ilyen esély a közeljövőben, mondja András, jöjjön el a pesti koncertre. Mit szól az ötlethez. Válaszoljon. Volna-e ideje, kedve jönni.

Maia még mindig tétovázik. András sértetten kifakad.

Ha nem akar vele találkozni, mondja meg. Ha összejött valakivel, és azért nem akar jönni, azt is.

Nem mondta, hogy nem akar találkozni, méltatlankodik Maia. Ne legyen már paranoiás. De értse meg, egyelőre bizonytalan a státusa. Meg kell kérdeznie, mehetne-e egyáltalán, és milyen kockázattal jár, ha a menekültútlevelével szocialista országba utazik.

Magyarországon turista lenne, semmi más. Értse meg, a magyar hatóságoknak nincs hatalmuk felette.

Érti, érti, de András is értse meg, nem ismeri pontosan a német jogszabályokat, ezért óvatos. Megígéri, hogy tájékozódik, és egy-két héten belül jelentkezik.

Andrásnak nincs türelme kivárni a választ. Levélben is megírja, mettől meddig lesznek Budapesten. Egy péntek estére esik a vendégjátékuk a Zeneakadémián. Ha Maiának nincs koncertje aznap, még a munkából se kell kimaradnia, írja, és megismétli, hogy nagyon szeretne vele találkozni, már az útlevele is elkészült, igaz, csak erre az egyetlen útra szól.

Andrást az sem vigasztalja, hogy otthon milyen büszkék első külföldi koncertjére, anyja különösen, amiért épp Budapesten lesz. Amikor kettesben maradnak, elmeséli, mi mindenre emlékszik a városból, ahol a háború előtt járt egyszer a szüleivel, majd arra is kitér, hogy pár évre rá, a visszacsatolás után a magyar fővárosból érkezett új tisztviselők igazoló eljárásokban ellenőrizték a nemzetűséget az észak-erdélyi iskolákban, és apja, anyja utálták, ahogy uraskodtak. Sose beszél a szüleiről, Andrást meglepi, amit mond. De most máshol jár az esze, nem használja ki a váratlan alkalmat, hogy kérdezgesse.

A következő vasárnap délután Maia felhívja, és megnyugtatja, el tud jönni. András boldog, de zavarja, hogy a lány nem annyira lelkes, mint ő.

Árulja el, ha van valakije, ne kínozza tovább, mondja.

Az Európa-szimfónia az erdélyi román–magyar családban nevelkedő zenész fiú, András felnőtté válását mutatja be a hidegháború és a Securitate árnyékában, s egy határokon átívelő szerelem történetét Kolozsvár és Nyugat-Berlin között, ahol a fiatalok a '68-as diákmozgalmak és a terrorizmus légkörében keresik saját útjukat. Részlet a szerző regényéből, mely a Scholar Kiadónál jelenik meg.

Hagyja már abba a féltékenykedést. Gondolja, hogyha új kapcsolata lenne, akkor futkosott volna a rendőrségre érdeklődni, utazhat-e Budapestre. Inkább azt mondja meg, hol fog megszállni.

Úgy tudja, henceg András, hogy a Royal Szállóban vesznek ki nekik szobát.

Budapest nevezetességeiről történelmi albumokból szerezte ismereteit, de azt nem árulja el, hogy lázas készülődésében a Főtéren az utazási irodában addig nyaggatta az egyik magyar ügyintézőt, míg az elő nem kotorta neki a Lenin körúti Royal Szálló fényképeit is.

Megbeszéli Maiával, hogy a koncert után találkozhatnak. A fiú szállodájába nem mehetnek, mert apartmanokat vettek ki a zenekar tagjainak, ahol hárman-négyen is együtt alszanak, ezért abban maradnak, hogy Maia lefoglal egy szobát a Zeneakadémia környékén egy kisebb szállodában, és ott együtt lehetnek.

Egy héttel az utazás előtt a lány megadja a motel nevét, ami egy köpésre van a Zeneakademiától, és a szobaszámot is kierőszakolta a foglalásnál, hogy ha András jön hozzá, ne kelljen kérdezősködni.

András a szüleinek sem említi, hogy Budapesten találkozni fognak, mint aki maga sem hisz benne, hogy tényleg lehetséges, és fél, hogyha bárkinek is beszél róla, elkiabálja. Ez az első külföldi útja, lázasan készül rá, de amikor végre megérkeznek, és egy idegenvezetővel városnéző túrára indulnak, nem igazán tud figyelni a látványokra, se a hülye trombitás, Hajdú vicceire, aki a román kollégáknak anekdotázik Budapestről.

Buszaik kegyes kora tavaszi napsütésben gördülnek végig a Duna-parton, át a Lánchídon, fel a budai Várba, ahol a zenészek tesznek egy sétát, majd a Margit hídon át, a November 7-e teret érintve visszabuszoznak a Hősök terére. Itt is leszállhatnak, fényképeket készíthetnek, majd a buszok a Csónakázótó fölötti hídon át a Széchenyi Fürdőhöz hajtanak. Aki akar, bemehet a vendéglátók költéségre, vagy akár a közeli Állatkertet is bejárhatja. Andrásnak egyikhez sincs türelme, se a kollégák elengedett humorához, ami leginkább az egykori osztálykirándulások hangulatát idézi fel, ezért inkább visszasétál a szállodába.

Furcsa, hogy mindenki magyarul beszél körülötte. Egyszerre otthonos és idegen. Úgy érzi magát, mint a kolozsvári művészársaságban, ahol azért néznek rá gyanakodva egyes ellenzéki ismerősei, mert az apja pártbizottsági vezető. Vajon hol érezhetné egészen otthon magát. Van-e ilyen hely. Tényleg a helyen múlik, netán a politikai rendszeren vagy inkább a személyiségen. Van, aki mindenhol jól érzi magát, van, aki sehol. Hol járt eddig egyáltalán Kolozsváron kívül. Bákóban a nagyszüleinél, Konstancában a szüleivel, néhányszor a Kárpátokban és egyszer, még a főiskola idején Bukarestben, egy országos hegedűversenyen. Nincs sok emléke gyerekkorából. A nyaralások és a hegedűleckék Anastasiu asszonynál. Neki talán a zene az otthona. És Maia. Mellette otthon volt, otthon lehetne. Ide Magyarországra talán kiengednék, de Maia nem lenne hajlandó visszajönni Nyugatról. Délután érkezik, és csak másnapig marad, mint aki szívességet tesz. András nem érti, miért nem jöhetett egy nappal korábban, de ezen már nem akart vitatkozni, örül, hogy este láthatja.

Koncertjük komoly sajtófigyelmet kap, és este a Zeneakadémián is ott a tévé, a rádió. Anton Ciorba, a Transilvania Állami Filharmonikusok vibráló tekintetű igazgatója nyilatkozik nekik, a zenekar tagjai a háttérből figyelik az eseményeket. András az ősz elején került be a társulatba, nem ismerik még igazán egymást a karnaggyal, de a többiektől hallott róla ezt-azt. Apai nagyapja révén tud egy kicsit magyarul, de sosem használja a nyelvet, nyilatkozni is románul nyilatkozik.

Vezénylés közben mindig magabiztos, de amikor nagy nyilvánosság előtt kell beszélnie, érződik rajta az izgalom.

András már a koncert előtt, hangolás közben lesi Maiát a nézőtéren, de nem látja, és ez nyugtalanítja. Amint ahogy néhány napja beszéltek utoljára, és a lány semmi olyasmit nem mondott, ami kétségesse tenné, hogy találkoznak, igyekszik elaltatni aggodalmait. Lehet, hogy késik a vonata.

Az est első felében Bartók *Román népi táncok* című rövid darabját és Enescu *Román rapszódia*t játsszák, a második felében Beethoven *IX. szimfóniáját*. Lendületes az előadásuk, Ciorbán is látják, hogy elégedett velük, és a közönség is lelkes. A hatalmas taps és üdvözlőgás persze nemcsak a zenének, hanem magának a kolozsvári társulatnak is szól.

Ilyenkor azért jó egy kicsit magyarnak lenni, ugye, súgja oda a piperkőc trombitás Andrásnak.

András egy pillanatra nem tudja, hogy őszintén beszél, vagy őt kóstolgatja-e román neve és származása miatt. Hajdú eddigi viselkedéséből ítélve inkább az utóbbi valószínűsíthető. Nem válaszol neki, amúgy sincs jókedve. Türelmetlen, nem tudja, hol van Maia, igaz, abban maradtak, hogy ha lekésné a koncertet, majd a motelban találkoznak, de azért jólesett volna neki, ha időben érkezik, és a koncertet is meghallgatja.

Ebben a pillanatban, ahogy kigyulladnak a nézőtéri fények, megpillantja a lányt. A hátsó sorok mögött áll a falnál, mint aki valóban elkésett. András felvilányozódik, de látva, hogy Maia nem integet, feltámad benne a gyanú. Ezúttal nem attól tart, hogy a lány nem elég lelkes, inkább attól, hogy figyelhetik, és azért nem integet, nehogy leleplezze őt vagy magát. Túlzónak érzi elővigyázatosságát, és nem is tudja megfékezni mosolyát, de csak a hegedűjét emeli fel, mintha a tapsot köszönné meg. A lány tudhatja, hogy neki szól az öröme, hiszen rá néz, őt fixírozza, más azonban nem sejtheti, hogy neki üzen a mozdulattal.

A Zeneakadémia folyosóján tartott fogadáson hömpölyög a tömeg, így András távozása nem okoz feltűnést. Kilép az épületből, sietős léptekkel elindul. Aggódva hátranéz, de nem lát ismerőst, ügvet se vetnek rá. A házsámokat nézi a Majakovszkij utcában, de nem minden épületen látja, ezért egyszer elvételi a címet, vissza kell fordulnia. Maia szállására a „motel” elnevezés is túlzásnak tűnik, a felirat egy oxidálódott réztáblán szerepel, mintha szemérmesen megakarna húzódni a lakóházak között.

Maia okosan tette, hogy a szobaszámot is megadta, nehogy akadémikusodjanak a recepción. Határozottan biccent az éjszakai portásnak, nem vár a liftre, felsiet a keskeny épület legfelső emeletére. Garniszálló lehetett valaha, emeletenként pár apró szobával. Bekopog a 405-ösbe, Maia nyit ajtót. Átkarolja a nyakát, megcsókolja. Néhány pillanatra szótlánul nézik egymás arcát. Maia kibontakozik az öleléséből, gratulál a koncerthez.

Tényleg tetszett, kérdez vissza András bizalmatlanul.

Maia bólogat, aztán szóvá tesz néhány apró hibát.

Mennyire hiányzott, hogy megbeszéljék a játékát, hasít Andrásba. Nem tud felszabadultan örülni a lány jelenlétének, mert a minden perccel fogyó időre gondol. A csőszerűen keskeny szoba is nyomasztó, bútorzata mindössze egy heverőből, egy karosszékből és egy dohányzóasztalból áll.

Maia soványabb, fáradtabb lett, arcán több a smink, mint régen. Frizurája rövidebb, ruhája új, furcsa. Korábban mindig szoknyát hordott, most fekete nadrágot, fekete blézert visel fehér ingéhez, egyszerre férfias és nőies. Maia is feszült,

mindketten feszélyezettek. Szavakkal nem lehet feloldani ezt a zavart. András újra közeledik, a lány nem áll ellen.

Nem akar-e várost is nézni, fékezi évődve ölekezésük lélegzetvételnymi szünetében.

Nem, mondja András, egészen mást akar, és az ágyra dönti a lányt, mintha behozhatnák a kimaradt időt, amikor nem érhettek egymáshoz, nem suttoghattak egymás fülébe. A szenvedélyesség mögött forró, remegő ismeretlenség, egyszerre kapkodó és gyengéd mozdulatok.

Éjjel, bár kimerültek, alig alszanak. A motel ablakából a hajnali, narancsos fényben a régi háztetőkre, mögöttük a budai hegyekre látni. András félmeztelenül, takaróba burkolózva az ablakban dohányzik, Maia a lepedőt tekeri maga köré az ágyon, a falnak veti hátát.

Mikor találkoznak újra, bukik ki a fiúból.

Maia éppúgy nem tudhatja rá a választ, ahogy ő sem. Mi a terve, kérdez vissza fanyar elégedetlenséggel. Így fognak-e talán élni. Így, lopva fognak-e találkozni félévente, évente, ha éppen kiengedik az országból. Mert ő nem mehet vissza, és nem is megy.

Van-e valakije Münchenben, kérdi féltékenyen András, mintha nem kérdezte volna már meg többször is.

Hagyja már ezt abba. Miért nem próbál inkább nyugati útlevelért folyamodni. Miért nem próbál inkább csinálni valamit ahelyett, hogy féltékenykedik. Nincs-e egyetlen rokona se külföldön.

Képzeld, nincs, mondja dühösen András. Ő csak egy nyomorult román–magyar keverék, akinek otthon se nagyon vannak rokonai.

Az órájára néz, öltözni kezd.

Vissza kell mennie, mondja, mielőtt felébrednek a többiek.

Miért célozgat a származására, jegyzi meg epésen a lány. Rokonai pedig neki se nagyon maradtak, talán emlékszik.

Eszébe se jutott a származása. Nem kéne mindenbe belevinnie ezt az érzékenységet.

Mit fog mondani nekik, hol volt, vált hangnemet Maia.

Mindenkinek megvannak a külön útjai, nem fognak kérdezősködni. Vagy ha igen, azt mondja majd, hogy nőzni volt, veti oda András bántón.

Búcsúzóul megcsókolják egymást, megígérik, hogy írnak és telefonálnak, mégis elégedetlenül és felindultan válnak el.

Délelőtt a társulat tagjai ajándékokat vásárolnak a közeli Divatcsarnokban. Néhányan, köztük András is, földalattal visszamennek a Hősök terére, benéznek a Szépművészeti Múzeumba, de a fiú nem tudja kiverni a fejéből Maia ultimátumszerű szavait. Álmosan, tompán kóborol a kiállítótermekben, anélkül hogy utóbb emlékezne, mit látott.

A szállodába menet még beugrik egy gyógyszertárba a Népköztársaság útján. A nemrég bevezetett fogamzásgátlót, az Infecundint keresi. Romániában is terjed a híre, ahol pár éve durván megszigorították az abortuszt. Régi ismerőse, a Filharmónia adminisztrátornője kérte meg suttogva, hogy hozzon, ha tud. Maria is Anastasiu asszony tanítványa volt, csak abbahagyta a zenélést.

Erdélybe kellene, mondja a búvszót, ami másoknál állítólag működött, de a patikus elhajtja, csak receptre adhat.

A romániai zenészdelegációt szállító két autóbusz kora délután hazaindul. András útközben végig azon rágódik, hogy talán kár volt erőltetnie a találkozást, lehet, hogy többet ártott a kapcsolatuknak, mint használt.